

Αγνωστες ιστορίες για τον Βελουχιώτη και την Κάλλας

Το «Εθνος της Κυριακής» παρουσιάζει αποσπάσματα του νέου βιβλίου του Μίμη Ανδρουλάκη, ενός έργου γεμάτου αποκαλυπτικές στιγμές, οι οποίες συμπυκνώνουν το δράμα της ανθρωπότητας

ΤΗΣ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΡΟΒΒΑ

ΤΙ ΚΙΝΕΙ, άραγε, τα βήματά μας στα χνάρια της κατεστραμμένης Καρχηδόνας; Και τι μας κάνει να ξυπνούμε ένα πρωί στη χρεοκοπημένη Αίγυπτο του 1871;

Τρεις παρές αναζητούν ένα νόημα στα σύγχρονα πράγματα. Ξεκινούν από διαφορετικές αφετηρίες, καταλήγουν στο ίδιο συμπέρασμα: στην κυκλικότητα της Ιστορίας. Μια αόρατη κλωστή συνδέει με διαφορά είκοσι δύο αιώνων τον ιστορικό Πολύβιο που κατέγραψε τα Δύο Δάκρυα του Σκιπίωνα Αιμιλιανού επί των ερειπίων της Καρχηδόνας με τον Σπύρο Παυλίδη, ανιψιό του Δρανέτ πασά, ο οποίος διεκδικεί για λογαριασμό των προγόνων του τα πνευματικά δικαιώματα της όπερας «Αϊντα» του Βέρντι.

Μια κηδεία στην Κρήτη αποκαλύπτει παλιές πληγές. Ένας Έλληνας γιατρός συνειδητοποιεί ότι περιθάλλει έναν δολοφόνο τζιχαντιστή, ένας φιλοσοφικός κύκλος πλουσίων λίγο πριν από την πτώση προσπαθεί να ερμηνεύσει τη θύελλα της Ιστορίας μια καλοκαιρινή βραδιά σε έναν κήπο των βορείων προαστίων. Πώς σχετίζονται όλοι αυτοί με τον καθηγητή Κωστή που θα εξαφανιστεί μυστηριωδώς...

Την απάντηση δίνει ο Μίμης Ανδρουλάκης στο νέο του βιβλίο «Δύο μόνο δάκρυα», όπου αποκαλύπτονται γλαφυρά στιγμές της Ιστορίας λίγο πριν την καταστροφή, στιγμές που συμπυκνώνουν το δράμα της ανθρωπότητας.

Ετσι που «αν κοιτάξουμε τα σημερινά μας βάσανα από μια ιστορική απόσταση, θα γίνει η τραγωδία μας λιγότερο τραγική»...

«Εποχή υποταγής». «Τα "Δύο μόνο δάκρυα" έρχονται από μια εποχή μεγάλης πίτας και υποταγής, ανάλογης ίσως με το δράμα που ξετυλίγεται στον καιρό μας, μπροστά στα μάτια μας. Τα "δύο" βγάζουν φωνή, τα "πολλά" απλώς θρήνο. Αυτά τα "Δύο Δάκρυα" δεν είναι επινοήσής μου.

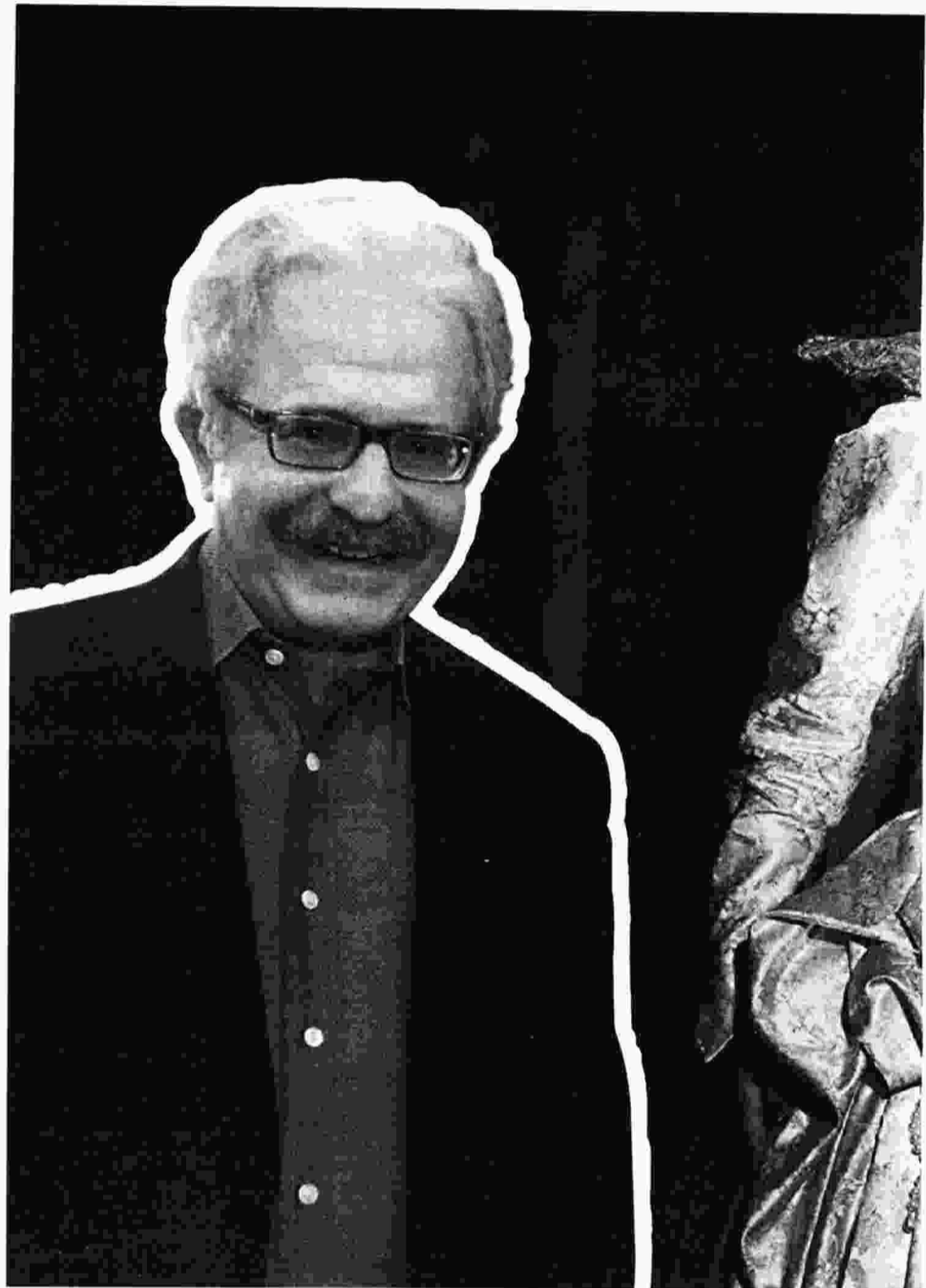
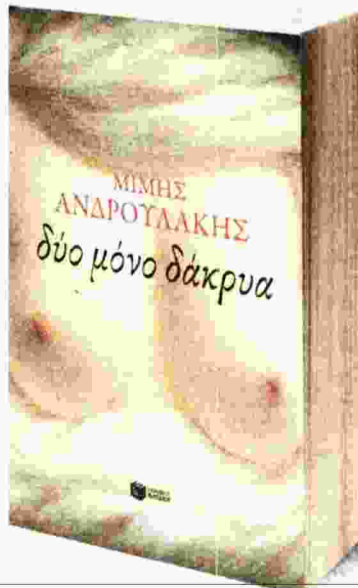
Έρχονται και ξανάρχονται από τα βάθη της Ιστορίας κάθε φορά που οι ελπίδες αναπερώνονται κι ύστερα γκρεμοσκακίζονται. Συμβολίζουν τη βίαιη μεταστροφή της Τύχης...», λέει ο πρωταγωνιστής του βιβλίου.

Ενός βιβλίου βασισμένου στη βιωμένη γνώση και στην προσωπική

έρευνα του Μίμη Ανδρουλάκη σε αναρίθμητες πηγές - γνωστές, σπάνιες ή παντελώς άγνωστες μέχρι σήμερα. Ιδιαίτερη θέση σε αυτό καταλαμβάνει το αυτοτελές κεφάλαιο που αναφέρεται στην άγνωστη συνάντηση του Άρη Βελουχιώτη με τον Ηλία Τσιριμώκο λίγο πριν από το τέλος του Άρη.

Οι δυο τους θα αναμοχλεύσουν μνήμες από την κοινή τους πορεία που ξεκίνησε «Από κείνο το φτωχόσπιτο, τέρμα Ιπποκράτους, τον Σεπτέμβριο του '41», το θρυλικό ΕΑΜ. Θα ρίξουν φως σε απόκρυφες πτυχές της συγκλονιστικής αυτής ιστορίας, θα αποκαλυφθούν και με δάκρυα στα μάτια. Αποσπάσματα του νέου βιβλίου του Μίμη Ανδρουλάκη, κάθε σελίδα του οποίου διαπνέεται από τη μελαγχολική αίσθηση της Ιστορίας, προδημοσιεύει σήμερα το «Εθνος της Κυριακής»...

Το βιβλίο βασίζεται στην προσωπική έρευνα του Μίμη Ανδρουλάκη σε αναρίθμητες γνωστές, σπάνιες ή τελείως άγνωστες πηγές

ΚΕΦΑΛΑΙΟ «ΚΥΚΛΟΣ ΑΪΝΤΑ»

Το γράμμα και το φιάσκο

«ΚΙ ΟΜΩΣ, κύριε καθηγητά, κατάφερα να προσεγγίσω ακόμα και τη Μαρία Κάλλας το 1960, όταν ανέβασε τη "Νόρμα" του Μπελίνι στην Επίδαυρο. Μια καλοκαιρινή καταιγίδα λίγο πριν ξεκινήσει η παράσταση έκανε λίμνη το αρχαίο θέατρο και μουσικίδι τη μεγάλη πρωταγωνίστρια. Στις λιμουζίνες μπορούσες να δεις τις μεγαλοκυρίες των Αθηνών να ξεγυμνώνονται απ' τα βρεγμένα για να μην κρυολογήσουν.

Τότε κακόν-κακώς την πήραν τη Μαρία για τη "Χριστίνα", τη θαλαμηγό του Ωνάση στο Ναύπλιο. Μεσ στον χαμό των παραιτημένων κατάφερα να περάσω τη σκάλα, αλλά στη συνέχεια με τσίμπησαν. Φάνηκε ύποπτη η κίνησή μου, όμως εγώ είχα μαζί μου ένα γράμμα για την Κάλλας, όπου την καλούσα να ανεβάσει την "Αϊντα" και να στηρίξει τη διεκδίκηση των πνευματικών δικαιωμάτων από την οικογένειά μου. Ετσι αντί να με παραδώσουν στην Αστυνομία, με οδήγησαν στον υπεύθυνο, οπότε βρέθηκα φάντης μπαστούνι μπροστά στον καθηγητή μου στην Πάντειο Ιωάννη Γεωργιάκη. Αγνοούσα ότι ήταν αδελφικός φίλος του Ωνάση... και πρόεδρος της "Ολυμπιακής"! Εκείνος έμεινε μ' ανοιχτό

το στόμα, γιατί με πήξε και από το "17" και από τη σχολή. Το πράγμα φάνηκε τόσο διασκεδαστικό, που με παρουσίασαν στη Μαρία Κάλλας, η οποία παραδόξως είχε τρομερό κέφι εκείνη τη βραδιά παρά την αναβολή της "Νόρμας". Ίσως και γι' αυτό.

Το ιστορικό μου τράβηξε το ενδιαφέρον της, αλλά μου λέει χαριτωμένα: "Μα δεν ξέρετε, νεαρέ μου, ότι μισώ την "Αϊντα"; Ήταν για μένα μια καταστροφή. Αν και στα χρόνια των σπουδών μου, το 1940, πρωτοεμφανίστηκα με την "Αϊντα". Ποτέ "Αϊντα"! Τώρα μάλιστα που ακούω από σας ότι υπήρξε άπληστος ο Βέρντι σ' αυτό το έργο. (...) Αργότερα διάβασα το φιάσκο της Μαρίας με την "Αϊντα" στη Σκάλα του Μιλάνου ή στη Βερόνα, δεν θυμάμαι τώρα. "Μια παλιά νεαρή Ελληνίδα, 105 κιλών, τυλιγμένη μ' ένα πέπλο ρίχνει κλεφτές, κομπλεξαρισμένες ματιές στο κοινό κάτω απ' το βέλο της, αλλά δεν πείθει ως ταπεινή σκλάβα από την Αιθιοπία. Οι κοντροί αστράγαλοί της την πρόδωσαν".

Τέτοια κι άλλα χειρότερα έγραψαν. Εκείνη την περίοδο η Μαρία έχασε 35-40 κιλά κι έγινε πράγματι η θεά που γνωρίζαμε».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ «ΛΙΒΙΑ»
Πνευματική προετοιμασία για ναυαγισμό

ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΗΔΟΝΗ από την πολυτέλεια την αποκομίζουν εκείνοι που την έχουν λιγότερο ανάγκη, οι οποίοι όταν δεν έχουν πολλά, μένουν ευχαριστημένοι και με τα λίγα. (...)

Αυτό ισχύει με όλα τα αγαθά: Αν έχουμε συνηθίσει την απλή, λιτή ζωή, όχι την πολυδάπανη, θα απολαμβάνουμε περισσότερο πότε πότε και τις ακριβές απολαύσεις, θα έχουμε καλύτερη υγεία και διάθεση και θα είμαστε προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουμε χωρίς φόβο τις μεταστροφές της τύχης. Αυτά τα λέει κατά λέξη ο Επίκουρος κι είναι σαν να απευθύνεται ειδικά στη δική σας κοινωνική τάξη, που ίσως είναι η σειρά της να γνωρίσει την ανασφάλεια, ακόμα και την πτώση.

Στο άκουσμα των τελευταίων λέξεων ένας ψίθυρος δυσαρέσκειας ακούστηκε από τις τελευταίες σειρές κι ο Κωστής άδραξε την ευκαιρία για να προκαλέσει μερικούς, που ενώ η θηλιά του οικονομικού αδιεξόδου έσφιγγε τον λαιμό τους, διατηρούσαν τις συνήθειες από την εποχή της αμεριμνησίας, της μέθης και της ευφορίας.

«Κυρίες και κύριοι, αντί να κώνομε το κεφάλι στην άμμο, είναι καιρός να προετοιμαστούμε πνευματικά και ψυχικά για το ενδεχόμενο του ναυαγισμού μας. Ο στωικισμός, η πιο κατάλληλη φιλοσοφία για την εποχή μας, ξεκίνησε από ένα ναυάγιο».

Αν έχουμε συνηθίσει την απλή, λιτή ζωή, όχι την πολυδάπανη, θα απολαμβάνουμε περισσότερο πότε πότε και τις ακριβές απολαύσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ «ΚΑΛΟ, ΞΗΜΕΡΩΜΑ, ΗΛΙΑ - ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ, ΑΡΗ»

Το καψώνι στους Αγγλους και οι υπογραφές

«Ε, ΡΕ, ΤΙ ΘΥΜΑΣΑΙ! Τον Περονόσοπορο!». Πρώτη φορά ακούστηκε ένα αυθόρμητο γέλιο του πρωτοκαπετάνιου στο μισοσκοτάδο. «Αυτός, να ξέρεις, δεν είχε πλυθεί ποτέ του. Γεμάτος ψείρες. Του λέω: "Τους βλέπεις τους δύο Εγγλέζους αξιωματικούς που κολυμπούν στο ποτάμι; Κάνε τον αδιάφορο, πλησίασε και ρίξε μια κούφρα ψείρες από τα γένια και τα μαλλιά σου στα σώβρακα και τα παντελόνια τους"». «Το θυμάμαι, Αρη. Έκανε ζέστη εκείνη τη μέρα κι οι αντάρτες κι οι Αγγλοι πλένονταν και δροσιζόνταν στο ποτάμι. Εσύ κάτω από τα έλατα είχες δίπλα σου ένα τσουρμπο αντάρτες από διαφορετικά τμήματα, που απολάμβαναν τις ιστορίες και τις πλάκες σου. (...) Ο Περονόσοπος γέμισε τα καθαρά ρούχα των Αγγλων με ψείρες κι όταν εκείνοι σκουπίστηκαν και τα φόρεσαν, άρχισαν με ουρλιαχτά να πηδούν ολόγυρα απ' τα τσιμπήματα, ενώ οι αντάρτες έσκakan στα γέλια. Ο επικεφαλής της Βρετανικής Αποστολής, ο Κρις Γουντκάρουζ, πήρε

στα σοβαρά το επεισόδιο, το εξέλαβε ως προσβολή στη Βρετανική Αποστολή και σου ζήτησε με επίσημο ύφος εξηγήσεις. «Όχι σε μένα, απευθύνθηκε στον Στέφανο Σαράφη. Πάνε, Ηλία, αυτές οι ωραίες μέρες. Και το 'χα πει στα παιδιά: "Να δείτε, ρε, που όταν φύγουν οι Γερμανοί και τελειώσει το τουφεκίδι, εμείς θα είμαστε βάρος, δεν θα ξέρουν τι να μας κάνουν"». Και «Υπέγραψες, συναγωνιστή Αρη, με πόνο ψυχής μαζί με τον Σαράφη την αποχαιρετιστήρια διαταγή προς τους άντρες του ΕΛΑΣ, τη συγκλονιστική -έναν ηθικό θρίμβο μέσα στο ναυάγισμά μας (...)- διαταγή αποστράτευσης των ανταρτών και παράδοσης των όπλων. "Να είστε υπερήφανοι που κάνατε το καθήκον σας, να έχετε ήσυχη τη συνείδησή σας ... Γυρίστε στα σπίτια σας κι όπως υπήρξατε καλοί πολεμιστές, να αποδειχτείτε καλοί και άξιοι πολίτες για ένα κράτος συγχρονισμένο, ευτυχισμένο, δημοκρατικό...

Αποχαιρετώντας όλους σας, εμείς που σας διοικήσαμε εκφράζουμε τον θαυμασμό μας και την ευγνωμοσύνη μας και πιστεύουμε πως στη δοξασμένη ιστορία της Ελλάδας η δική σας σελίδα θα γραφτεί με τα πιο λαμπρά γράμματα". Είναι, Αρη, ο πιο σπαρακτικός αποχαιρετισμός στα όπλα που έχω υπόψη μου. (...)». Ο Ηλίας του ΕΑΜ διέκρινε στα μάτια του καπετάνιου ένα δύο δάκρυα. Δάκρυα που έρχονται από δύο χιλιάδες χρόνια μακριά. «Τα δάκρυα επί των ερειπίων μιας ελληνικής "Καρηδόνας"(...) «Δεν ξέρεις, Ηλία», μόλις που ακούγεται η παραπονιάρικη φωνή του Αρη. «Δεν ήθελα να υπογράψω. "Ε, τότε δεν υπογράψω ούτε εγώ", μου απάντησε ο Σαράφης. Πήγα σε μια υπόγα με τους μαυροσκούφηδες, το ρίξαμε στα ούζα, καπνίζαμε και κλαίγαμε τη μοίρα μας. Ο Στέφανος πάνω σ' ένα τραπέζι στην πλατεία έβγαζε λόγο στο πλήθος που τον υποδέχτηκε. Πλατεία Τρικάλων. Κάποια στιγμή είδα ψηλά στα σκαλοπάτια

της εισόδου να μας κοιτάζει σαν δαρμένο σκυλί ο υπασπιστής του Στέφανου, ο Λευτέρης Σκαρπαρίνας. Δεν τολμούσε να κατέβει στο καπνελιό. Υστερα έφερε μαζί του τον νομάρχη και τον δήμαρχο Τρικάλων να με παρακαλούν να πάω στο Γενικό Στρατηγείο του ΕΛΑΣ. Στο αρχοντικό του Τεγόπουλου. "Καλά, πες στον στρατηγό ότι θα 'ρθω". Δεν μπορούσα να πάρω τα πόδια μου. Πάλι τα ίδια. "Εγώ, Στέφανε, δεν υπογράφω τη διάλυση του ΕΛΑΣ". "Ούτε κι εγώ", επιμένει. "Να υπογράψουν ο Σιάντος με τον Ιωαννίδη και τον Παρσαλίδη", του φωνάζω. "Αν δεν υπογράψουμε εμείς οι δύο, θα 'ναι καταστροφή. Αντί για μια συντεταγμένη αναδίπλωση, θα υπάρξει μια άτακτη διάλυση του ΕΑΜ και η μαύρη αντίδραση θα καταφέρει τελειωτικό χτύπημα στο κίνημα". Αγκαλιαστήκαμε με κλάματα και του είπα: "Υπόγραψε πρώτος". Εβαλα κι εγώ την υπογραφή μου. Τι να 'κανα εκείνη τη στιγμή; Κανείς μας δεν μιλούσε". (...)

Να δείτε, ρε, που όταν φύγουν οι Γερμανοί και τελειώσει το τουφεκίδι, εμείς θα είμαστε βάρος, δεν θα ξέρουν τι να μας κάνουν